ҶАҲОНРО БА ДОНИШ ТАВОН ЁФТАН!

ИҚТИСОД ВА ТИҶОРАТ

№ 10-11 (173)
30 ноябри соли 2021

Нашрияи Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон

НАҚШИ ТАЪРИХИИ ИҶЛОСИЯИ XVI-УМИ ШӮРОИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар Донишкади иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон конференсияи илмӣ-амалӣ ва ҳамоиши ҷавонон дар мавзӯи «Нақши таърихии Иҷлосияи XVI-уми Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бунёди давлати навини тоҷикон» бахшида ба Рӯзи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид.

Дар чорабинӣ сардори Раёсати кор бо ҷавонон ва варзиши вилояти Суғд, ҳамзамон Раиси Иттифоқи ҷавонони Тоҷикистон дар вилояти Суғд Мирзоқосим Каримзода иштирок ва суханронӣ намуд.

Нахуст, директори донишкада н.и.и., дотсент Ҳошимзода Ҳомид Ҳасан суханронӣ намуда, аз хизматҳои барҷастаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар роҳи эҳё ва ташаккули давлатдории миллӣ, таъмини сулҳу ваҳдат ва баланд гардидани нуфузу эътибори Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ ёдовар шуд. Ҳанӯз дар вохӯриҳои нахустини худ бо ҷавонон Пешвои миллат эътимод ва боварии комили худро нисбати ҷавонон иброз дошта, аз ҷумла қайд намуданд, ки ҷавонон қувваи бузург ва ояндаи миллатанд ва мо ба онҳо боварии комил дорем.

Мирзоқосим Каримзода дар баромади худ таъкид намуд, ки ҷавонон дар ҳар давру замон чун қувваи бузург ва пешбарандаи ҷомеа пайваста аз ҷониби давлат ба ғамхорӣ фаро гирифта мешаванд. Дар саргаҳи ин ғамхорӣ ва дастгирӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор доранд.

Сипас, н.и.т., дотсенти кафедраи ҷомеашиносӣ Тӯтинисо Мирбобоева дар мавзӯи «Иҷлосияи таърихӣ ва аҳамияти он» маърӯзаи пурмӯҳтаво намуда, бо санадҳои таърихӣ моҳияти иҷлосияи таърихиро тавзеҳ дод.

Дар идомаи чорабинӣ муаллими калони кафедраи ҷомеашиносӣ Фирӯз Ҳошимов зери унвони «Нақши мактаби сулҳофари Пешвои миллат дар таъмини амнияти Осиёи Марказӣ» баромад кард.

Донишҷӯи курси 2-юми ихтисоси молия ва қарз (гурӯҳи англисӣ) Давронзода Манижабону дар мавзӯи «Саҳми Пешвои миллат дар эҳё ва муаррифии таърихи фарҳанги Тоҷикистон дар арсаи ҷаҳонӣ» баромад намуд.

Ҳамаи маърӯзачиён дар баромадҳои худ аз хизматҳои намоёни Пешвои миллат, Эмомалӣ Раҳмон ёдоварӣ шуда, ҷавононро ба арҷгузорӣ ба дастовардҳои солҳои соҳибистиқлолӣ даъват намуданд.

Дар қисмати фарҳангии чорабинӣ донишҷӯён бо сурудҳои ватандӯстона баромад карда, хотири аҳли нишастро болида намуданд.

ПАРЧАМАТ БОДО ПАРАФШОН, ТОҶИКИСТОН!

Дар Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон дар шаҳри Хуҷанд чорабинии тантанавӣ бахшида ба Рӯзи Парчами давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти унвони «Парчамат бодо парафшон, Тоҷикистон!» баргузор гардид.

Нахуст, директори донишкада номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Ҳошимзода Ҳомид Ҳасан бо сухани ифтитоҳи баромад карда, зикр намуд, ки дар таърихи башарият Парчам аз давраҳои қадим ҳамчун рамзи давлатдорӣ истифода мешуд. Миллати тоҷик, ки дорои таърих ва суннатҳои қадимаи давлатдорӣ мебошад, аз давраҳои бостонӣ соҳиби давлатҳои мутамарказ ва рамзу рукнҳои хосае буд. Пайдоиши Парчам таърихи хеле қадима дошта, парчамбардорӣ барои аҷдодони мо ҳанӯз аз замони Сосониён оғоз шудааст.

Сипас, Раиси Кумитаи Иттифоқи касабаи кормандони савдо, кооператсияи матлубот ва корхонаҳои хусусии вилояти Суғд Бузуруков Инъомхӯҷа бо сухани табрикотӣ баромад карда таъкид кард, ки Парчами давлатии Тоҷикистон рамзи Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, иттиҳоди вайроннашавандаи коргару деҳқон ва зиёиён, дӯстиву бародарии ҳамаи миллатҳои сокини ҷумҳурӣ мебошад ва бо қарори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон 24 ноябри соли 1992 қабул карда шудааст. Баъдан, муаллими калони кафедраи иқтисодиёти ҷаҳон Умаров Содирхон дар мавзуи «Таърихи парчамдории тоҷикон» ва ассистенти ҳамин кафедра Раҳматуллоева Анисахон таҳти унвони «Мавқеи Парчами Ҷумҳурии Тоҷикистон дар арсаи байналмилалӣ» маърӯзаҳои пурмӯҳтаво намуданд.

Дар қисмати фарҳангии чорабинӣ донишҷӯён бо суруду рақсҳои ҷолиб хотири аҳли нишастро болида намуданд.

Хабарнигори "ИТ"

МУАММОҲОИ ИҶТИМОӢ-ДЕМОГРАФИИ ДАВЛАТҲОИ ИДМ ДАР МАРҲИЛАИ COVID-19

Санаи 25-уми ноябри соли 2021 дар Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон дар шаҳри Хуҷанд дар доираи рушди робитаҳои байналмилалӣ ва тақвияти корҳои илмӣ-тадқиқотии ҳайати профессорону омӯзгорони донишкада мизи мудаввари байналмилалии илмӣ дар мавзӯи “Муаммоҳои иҷтимоӣ-демографии давлатҳои ИДМ дар марҳилаи COVID-19” бо иштироки меҳмонони ватаниву хориҷӣ баргузор гардид.

Дар оғози ҷаласаи мизи мудаввар директори Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ, номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Ҳошимзода Ҳомид Ҳасан бо сухани ифтитоҳӣ баромад намуда, меҳмононро хайрамақдам гуфт.

Меҳмонони олиқадр аз Федератсияи Россия, аз ҷумла, д.и.и., профессор, узви пайвастаи АИР, директори Институти тадқиқотҳои демографии Маркази илмӣ-тадқиқотии иҷтимоии федералии Академияи илмҳои Россия мудири кафедраи сиёсати демографӣ ва муҳоҷиратии ДДРБМ ВКХ Россия Рязансев Сергей Василевич дар мавзӯи “Рушди демографии давлатҳои ИДМ: 30 соли пошхӯрии ИҶШС” баромад намуд.

Сипас, маърӯзаи н.и.и., муовини директор оид ба лоиҳакашии инноватсионии Институти тадқиқотҳои демографии Маркази илмӣ-тадқиқотии иҷтимоии федералии Академияи илмҳои Россия, дотсенти кафедраи сиёсати демографӣ ва муҳоҷиратии ДДРБМ ВКХ Россия Лукянес Артём Сергеевич дар мавзӯи «Муҳоҷирати иқлимӣ ҳамчуни тренди муосир» шунида шуд.

Аз олимони ватанӣ д.и.и., профессор, корманди пешбари маркази илмӣ-тадқиқотии Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ Азимов Абдумавлон Ҷалилович дар мавзӯи «Муҳоҷирати таълимӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ» маърӯза намуд.

Дар фазои тантанавӣ аз тарафи директори Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ Ҳошимзода Ҳомид Ҳасан ба директори Институти тадқиқотҳои демографии Маркази илмӣ-тадқиқотии иҷтимоии федералии Академияи илмҳои Россия Рязансев Сергей Василевич дипломи “Профессори фахрӣ”-и донишкада супорида шуд.

Дар фарҷоми чорабинӣ байни Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ дар шаҳри Хуҷанд ва Институти тадқиқотҳои демографии Маркази илмӣ-тадқиқотии иҷтимоии федералии Академияи илмҳои Россия созишномаи ҳамкории тарафайн дар бобати иҷрои корҳои илмӣ-тадқиқотӣ, гузаронидани онлайн-лексияҳо ва тайёр кардани мутахасстсони илмӣ ба имзо расид.

Ходими калони илмии Институти тадқиқотҳои демографии Маркази илмӣ-тадқиқотии иҷтимоии федералии Академияи илмҳои Россия Акрамов Шариф Юлдошевич барои гузаронидани чунин як мизи мудаввар дар сатҳи олӣ ба аҳли Раёсати донишкада изҳор сипос намуд.

Мизи мудаввари байналмилалии илмӣ дар мавзӯи “Муаммоҳои иҷтимоӣ-демографии давлатҳои ИДМ дар марҳилаи COVID-19” бо иштироки меҳмонони ватаниву хориҷӣ дар фазои гарми дӯстона бо муҳокимаҳои илмӣ ва баррасии як қатор пешниҳодҳои судманд ба анҷом расид.

Нуъмон Раҷабзода,
Тоҳир Салимов

ТАТБИҚИ ЛОИҲАИ «РУШДИ ТАҲСИЛОТИ ОЛӢ»

Санаи 23 ноябр бо мақсади амалӣ намудани Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ ҷаласаи корӣ баргузор гардид.

Сараввал Директори Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ, номзади илмҳои иқтисод, дотсент Ҳошимзода Ҳомид Ҳасан дар ҷаласа оид ба татбиқи Лоиҳаи «Рушди таҳсилоти олӣ» сухан ронда, қайд кард, ки мақсади лоиҳаи мазкур ин таҳияи механизмҳои беҳтар намудани мониторинги сифат ва мутобиқати таҳсилоти олӣ ба бозори меҳнат мебошад.

Директори Донишкада таъкид намуд, ки ДИС ДДТТ яке аз фаъолтарин донишгоҳҳои ҷумҳурӣ оид ба татбиқи лоиҳаҳо дар чаҳорчӯбаи Лоиҳаи “Рушди таҳсилоти олӣ” ба ҳисоб рафта, аз соли 2017 то имрӯз чаҳор лоиҳаҳои “Рушди таҳсилоти олӣ”-ро бо муваффақият дар амал татбиқ кардааст.

Мудири шуъбаи робитаҳои байналмилалӣ Саидқосим Мухторов дар баромади худ оид ба самти нави Лоиҳаи «Рушди таҳсилоти олӣ», самти 1.3 “Беҳтар намудани роҳи таълим”, ки он аз ду қисмат иборат аст: таъмини МТОК бо ТИК ва таҷҳизоти лабараторӣ ва тақвияти иқтидори фосилавӣ сухан ронда, дар бораи тарзи пурра намудани дархости лоиҳа, хусусиятҳои он, тартиб ва ба танзим даровардани лоиҳа аз рӯи намунаи пешниҳод намудаи Вазорати маориф ва илм ба ҳозирин маълумот дод.

Доир ба омода намудани лоиҳаҳо муовини директор оид ба илм ва робитаҳои байналмиллалӣ Д. Мирпочоев, муовини директор оид ба таълим Ш. Машокиров, сарпарасти лоиҳаҳои байналмиллалӣ И. Аминов, мудири кафедраи математика ва технологияи информатсионӣ А. Ваҳҳобов, устоди кафедраи иқтисодиёти ҷаҳон Ш. Қобилов ва мудири маркази бақайдгирӣ ва машварат А. Ҷабборов фикру андешаҳои худро баён карданд.

Гурӯҳи кории техникӣ барои омодасозии пешниҳоди лоиҳаи ДИС ДДТТ барои озмуни эълон гашта, кори худро оғоз намуд.

Сарвар Разоқова,
корманди шуъбаи
робитаҳои байналмилалӣ

ВОХӮРИИ НАМОЯНДАГОНИ БОНКИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ТОҶИКИСТОН БО ДОНИШҶӮЁН

Баҳри татбиқи барномаи давлатии гузаштан ба иқтисодиёти рақамӣ ва амалигардонии фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» бо ибтикори кафедраи математикаи олӣ ва технологияҳои инноватсионии Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ вохӯрии намояндагони Бонки байналмилалии Тоҷикистон бо донишҷӯёни ихтисосҳои 40010202-технология ва низоми иттилоотӣ (дар иқтисодиёт) ва 25011200-информатикаи иқтисодӣ баргузор гардид.

Вохӯриро декани факултет дотсент Шарипов З.У. бо сухани ифтитоҳӣ оғоз карда, қайд намуд, ки дар шароити имрӯза аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти роҳбарии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Ҷаноби олӣ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон баҳри амалӣ гардонидани иқтисодиёти рақамӣ дар тамоми соҳаҳои хоҷагии халқ кӯшишҳои зиёд ба харҷ дода шуда истодааст. Бинобар ин баҳри амалӣ сохтани ин ташаббус ҷумҳурии мо ба кадрҳои соҳаи IT-технологияҳо ниёз дорад. Имрӯз бо ибтикори кафедраи математикаи олӣ ва технологияҳои инноватсионӣ вохӯрӣ бо намояндагони Бонки байналмилалии Тоҷикистон: ҷонишини директори бонк дар вилояти Суғд Ҷӯраев Ҷ.Ҷ., директори департаменти IT-технологияҳо Голубев И.Н. ва сардори шуъбаи таъминоти барномавии Бонки байналмилалии Тоҷикистон Раҳимов Т.Р. ва дигарон баргузор мешавад.

Дар баромади худ Голубев И.Н. ва Раҳимов Т.Р. маълумоти кӯтоҳ оид ба бонки зикршуда ва мақсади ташриф оварданашонро ба донишкада муаррифӣ намуда, қайд намуданд, ки норасоии кадрҳои баландихтисоси соҳаи IT-технологияҳо дар тамоми ҷаҳон ва аз он ҷумла, дар ҷумҳурии мо низ ба назар мерасад. Мақсади мо аз байни донишҷӯён ҷудо карда гирифтани донандагони болаёқати IT-технологияҳои муосир, таъмини гузаштани таҷрибаомӯзии музднок ва дар оянда фароҳам овардани ҷойҳои корӣ барои онҳо мебошад.

Дар интиҳои вохӯрӣ ба зиёда аз 40 нафар донишҷӯён варақаи тестии имтиҳонӣ иборат аз 10 мисолу масъалаҳо дода шуда, барои иҷроиш 30 дақиқа вақт ҷудо карда шуд. Рӯзҳои наздик натиҷаҳои имтиҳон аз ҷониби масъулини бонк баррасӣ карда мешавад.

Хабарнигори “ИТ”

КОНСТИТУТСИЯ - ТАҶАССУМГАРИ ИМРӮЗУ ФАРДОИ ДАВЛАТ

Дар Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон дар шаҳри Хуҷанд чорабинии идона, бахшида ба 27-умин солгарди қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон баргузор гардид. Дар огоз директори донишкада н.и.и., дотсент Ҳошимзода Ҳомид Ҳасан бо сухани ифтитоҳӣ баромад намуда, устодону донишҷӯёнро бо ин санаи муҳим табрик гуфта, таъкид намуд, ки санаи 6 ноябри соли 1994 барои тамоми мардуми тоҷик яке аз санаҳои тақдирсози миллат мебошад, зеро маҳз дар ҳамин рӯз бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон – Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардидааст, ки имсол мо 27 солагии онро ҷашн хоҳем гирифт. Ин сана барои мардуми мо, як санаи таърихӣ буда, сарнавишти имрӯзу фардои давлатамонро дар худ таҷассум менамояд.

Сипас, дар вазъияти тантанавӣ ба ифтихори ҷашни бузурги 30- солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 27-умин солгарди қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин саҳми арзанда дар корҳои ободонию созандагии бинои таълимии нав як қатор устодон ва кормандон бо нишони «Аълочии кооперативии матлубот» ва Ифтихорномаи Иттифоқи Тоҷикматлубот, инчунин Сипосномаи раёсати донишкада қадрдонӣ карда шуданд.

Дар идомаи чорабинӣ н.и.ҳ., дотсенти кафедраи ҳуқуқшиносӣ Абдуллоева Дилором дар мавзӯи «Мавқеи Конститутсия дар инкишофи давлатдории тоҷикон» маърӯзаи пурмӯҳтаво намуд.

Баъдан, донишҷӯи курси сеюми ихтисоси 24010302-«Танзими ҳуқуқии молия ва қарз» Мунавваров Сайфиддин тахти унвони «Аз таърихи қабул ва рушди Конститутсияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» баромад кард.

Дар қисмати фарҳангии чорабинӣ дар байни донишҷӯёни ихтисосҳои ҳуқуқшиносӣ озмуни «Донандаи беҳтарини Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон» гузаронида шуд. Донишҷӯён ба дастаҳои «Фемида», «Ҳифзкунандагони Конститутсия» ва «Танзим» тақсим шуда, байни ҳам аз рӯи чор шарт рақобат намуданд.

Дар охири чорабинӣ донишҷӯёни фаъоли озмун бо Ифтихорнома ва Сипосномаҳо қадрдонӣ карда шуданд.

ҲАМКОРИҲОИ САМАРАБАХШ БО КИТОБХОНАИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Намояндаи Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Муҳиддин Панҷшанбезода, директори Китобхонаи миллии Тоҷикистон Ҷумъахон Файзализода ва сардори Медиатекаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Нуқра Аҳмадова ба китобхонаи ДИС ДДТТ ташриф оварда, аз шароит ва махзани китобхонаи илмии донишгоҳ дидан карда, бо захираи китобҳои чопиву электронии китобхона аз наздик шинос шуданд.

Ҳадаф аз боздиди меҳмонон ҷамъоварии асарҳои олимони донишкада, докторантону донишҷӯён, маводи конференсияҳо, маҷмӯаи мақолаҳо, монографияҳо, инчунин ҷамъоварии маводи чопиву электронӣ ва муаррифии асарҳои олимону муҳаққиқон арзёбӣ карда мешавад.

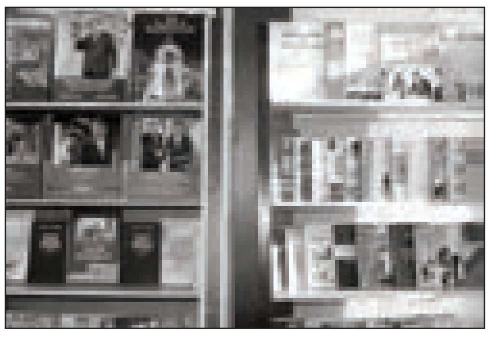

Зимни шиносоиву боздид аз китобхонаи донишкада меҳмонон хостори густариши ҳамкориҳои минбаъда бо Китобхонаи миллии Тоҷикистон ва Медиатекаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон гардиданд. Ҳамкориҳо барои муаррифии асарҳои олимону устодон ва муҳаққиқон заминаи мусоид фароҳам меоварад.

Ҳамчунин меҳмонон ба китобхонаи электронии донишкада ташриф оварда, оид ба фаъолияти ин махзани илму маърифат ошно гардиданд. Миқдори муайяни китобу асарҳои олимону муҳаққиқони донишкада ба Китобхонаи миллии Тоҷикистон ва Медиатекаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тақдим гардид.

ВОХӮРИИ ОНЛАЙНӢ БО ДАФТАРИ ҲАМКОРИҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY

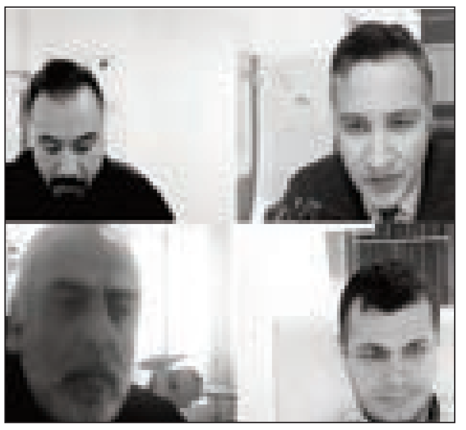

Муносибатҳои байналмилалии Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон бо Донишгоҳҳои олии кишварҳои хориҷа аз рӯи самтҳои барномаи мубодилаи донишҷӯёну омӯзгорон, тадқиқотҳои якҷояи илмӣ, иштирок дар конфронсҳо ва симпозиумҳои илмии байналмилалӣ, забономӯзӣ ва ивази таҷрибаи таълимӣ дар сатҳи баланд ба роҳ монда шудааст.

Бо ҳамин мақсад, санаи 12 ноябри соли 2021 миёни Дафтари ҳамкориҳои байналмилалии Ondokuz Mayıs University ва Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон вохӯрии онлайнӣ баргузор гардид. Дар мулоқот имконоти ҳамкориҳои байналмилалӣ, бахусус дар чаҳорчӯбаи барномаҳои табодул баррасӣ шуд.

Дар вохӯрии директори шуъбаи равобити байналмилалӣ, доктор Мустафо Саид, ҳамоҳангсози Эразмус+ доктор Исмоил Яман, роҳбари Дафтари ҳамкорӣ ҷаноби Бирол Курд ва мудири шуъбаи робитаҳои байналмилалии донишкада, ҳамоҳангсози Эразмус Саидқосим Мухторов тасмим гирифта шуд, ки пеш аз ҳама созишномаи ҳамкорӣ байни ин ду донишгоҳ ба имзо расида, дар оянда барномаҳои табодули донишҷӯён амалӣ карда шавад.

Шуъбаи робитаҳои байналмилалӣ

ҒОЛИБОН ҚАДРДОНӢ ГАРДИДАНД

Дар Донишкадаи политехникии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик Муҳаммад Осимӣ бахшида ба Рӯзи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон чорабинии тантанавии Кумитаи иттифоқи касабаи кормандони маориф ва илми вилояти Суғд баргузор гардид.

Дар чорабинӣ Нозакзода Зулхия - раиси Иттифоқи касабаи кормандони маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Мӯсобек Мироватов - Раиси иттифоқи касабаи командони маориф ва илми вилояти Суғд, Нуъмон Обидзода - муовини аввали раиси Шӯрои иттифоқҳои касабаи вилояти Суғд, Абдураҳим Қурбонов - сармутахассиси Раёсати маорифи вилояти Суғд иштирок ва баромад намуданд.

Аз тарафи Раиси Иттифоқи касабаи кормандони маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва вилояти Суғд ба 30 нафар собиқадорони соҳа ва 110 нафар ятимони кулл ва маъюбони муассисаҳои таҳсилоти олӣ ва миёнаи касби тухфаҳои хотиравӣ тақдим гардид.

Ҳамзамон 42 нафар ғолибони спартакиадаи варзишӣ дар намуди шашка, шоҳмот, тениси рӯи миз ва волебол байни муассисаҳои таҳсилоти олӣ ва миёнаи касбӣ бо дипломи дараҷаи 1, 2, 3 ва Ифтихорномаи Иттифоқи касабаи кормандони маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон сарфароз гардонида шуданд.

Дар спартакиадаи варзишӣ устодони Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ низ фаъолона иштирок карда, соҳиби диплом гаштаанд. Аз рӯи намуди шашка байни мардҳо, соҳиби ҷойи

3 мудири кафедраи назарияи иқтисодӣ, дотсент Бобоев Ғ., байни занҳо, ғолиби ҷойи 3 дотсенти кафедраи ҷомеашиносӣ Мирбобоева Т. ва дар намуди тениси рӯи миз дар байни занҳо ҷойи 3-ро ассисенти кафедраи ҷомеашиносӣ Абдуллоева Ш. гирифтаанд. Инчунин ба 5 нафар донишҷӯёни донишкада тӯҳфаҳои хотиравӣ супорида шуд.

ИЛМИ АХЛОҚ АЗ ҲАМА ИЛМҲО ВОҶИБ АСТ

Тамаддуни тоҷику форс хеле қадим ва бой буда, кулли рукнҳои он – фарҳангу илм, фалсафаю ахлоқ, асотиру дин, адабиёту санъат, сиёсату давлатдорӣ, меъмориву шаҳрсозӣ, иқтисодиёту истеҳсолот ва амсоли инҳо ба зинаи баланди тараққиёт расида, ба ташаккулу такомули фарҳанги дигар халқу миллатҳо низ мусоидат намудааст.

Аз рукнҳои бунёдии фарҳанги миллӣ фалсафа, ахлоқ, оини ҷавонмардӣ аст, ки ба туфайли шеваи хушбинонаву пирӯзгарона, созандаву инсондӯстонаи он миллати тоҷику форс дар таърихи мавҷудияти бисёрҳазорсолаи худ санҷишҳои сангини таърихиро сарбаландона паси сар намудааст.

Миллати тоҷик, Тоҷикистони маҳбубамон баъди ба даст овардани Истиқлолият зери роҳбарии хирадмандонаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мӯҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар як муддати кӯтоҳи таърих ба комёбиҳои намоёни маданию илмӣ, иқтисодиву иҷтимоӣ, сиёсиву давлатдорӣ, эҳёи суннатҳои волои фарҳанги миллӣ ноил гаштааст.

Таърихи фалсафаи тоҷику форс, қисми ҳикмати назарии он – таълимоти ҳакимон доир ба мавзӯъҳои ҳастишиносӣ (онтология), маърифатшиносӣ (гносеология), инсоншиносӣ (фалсафаи антропология), мантиқ, аз фалсафаи муосир, фалсафаи табиатшиносӣ ва амсоли ин нисбат ба ҳикмати амалӣ бештар омӯхта шудаанд.

Ба ин тадқиқоти зиёди муҳаққиқон, академикҳо ва аъзоёни вобаста А. Баҳоваддинов, М. Осимӣ, М. Диноршоев, А. Турсунов, Ғ. Ашӯров, К. Олимов, Х. Додихудоев, М. Раҷабов, Н. Одилов, А. Муҳаммадхоҷаев, Н. Сайфуллоев, М. Болтаев, М. Ҳазратқулов ва дигарон гувоҳӣ медиҳанд.

Ҳикмати амалӣ – афкори иҷтимоию ахлоқӣ ва сиёсии ниёкон нисбатан кам омӯхта шудааст. Ин қисми фалсафаро миқдори маҳдуди муҳаққиқон, докторон ва номзадҳои илм Н. Арабзода, У. Султонов, А. Шамолов, К. Бекзода, Муҳаммад Алӣ, Қ. Восеъ (аз мавқеи адабиётшиносӣ), С. Раҳимов, З. Вазиров, Н. Содиқова, М. Султонов, Н. Идибеков, А. Содиқов, А. Исоев ва дигарон мавриди баррасӣ қарор додаанд. Муаллифони мазкур, бешубҳа, дар таҳқиқи ҳикмати амалӣ саҳми муайян гузоштаанд.

Кунун марҳилае расидааст, ки ҳикмати амалӣ, афкори ахлоқию иҷтимоии ниёкон аз рӯи равия ва мактабҳои фалсафа дар муқоиса таҳлил шаванд. Чунин усули пажӯҳиш имкон медиҳад, ки фарқу махсусияти онҳо, бисёр паҳлӯҳои торики ҳикмати амалӣ равшан карда шаванд.

Аз зарурати вусъати омӯзиши ахлоқ, иҷтимоиёту сиёсат, ки ҳадафи аслӣ ва ниҳоии он тарбияи инсони комил мебошад, ин аст ки фалсафаи назарӣ, умуман илм маҳз ба туфайли ахлоқ, ҳикмати амалӣ дар воқеияти ҷомеа роҳ ёфта, анҷоми мантиқии худро ба даст меорад.

Дар замони муосир зарурати пажӯҳиши мавзӯъҳои мубрами фалсафаи иҷтимоӣ беш аз пеш ба миён омадааст. Таърихи ҳикмати амалӣ, афкори иҷтимоию сиёсӣ, ахлоқию эстетикии ниёконамон хеле қадим ва бой аст. Дар он нуктаву ақида, андешаву ҳақиқатҳои пурқимати иҷтимоӣ маҳфузанд, ки арзиши илмии худро гум накардаанд ва барои рушди фалсафаи иҷтимоии муосир метавонанд мусоидат намоянд.

Азбаски ахлоқ бунёди маънавии ҳастии инсон ва ҷомеа мебошад, хулқу одоб дар тамаддуни тоҷику форс ҳамчун арзиши воло, муқаддам, хулқиёт, этика бошад, илми аз ҳама воҷиб ва зарур эътироф гаштааст. Ҳакимони бузург ин ҳақиқати мутлақ, таҷрибаи илмӣ ва амалияи ҷамъиятиро ба асос гирифта, муқаддамият, авлавияти ҳикмати амалӣ, хоса хулқу одобро эътироф ва пайвас-та талқин намудаанд. Ҳамвора бо ин ҳакимон баробари фалсафаи назарӣ доир ба ҳикмати амалӣ асарҳои зиёди бунёдӣ эҷод кардаанд.

Кулли ҳакимон ва адибони мутафаккир роҷеъ ба муқаддамият, авлавияти ахлоқ ақидаҳои пурқимат баён намудаанд. Чунончӣ:

Марди адабро хирад физояду ҳикмат,
Марди хирадро адаб физояду имон.

Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ

Адаб тоҷест аз нури илоҳӣ,
Бинеҳ бар сар бирав ҳарҷо ки хоҳӣ.

Ҷалолуддини Румӣ

Боядат аввал адаб андӯхтан,
Пас ба дигар кас адаб омӯхтан.

Абдурраҳмони Ҷомӣ

Асли куллӣ чу хулқро дидам,
Илми ахлоқро писандидам.

Камолуддини Биноӣ

Илми ахлоқ аз ҳама илмҳо воҷиб аст.

Муҳаммад Ҳиҷозӣ

Дар таърихи афкори ахлоқии ниёкон, аз ҷумла оини ҷавонмардӣ, муродифаш футувват аз таълимоти қадимтарин ва пурғановати миллӣ маҳсуб меёбад. Ҷавонмардӣ падидаи нодири афкори ҷамъиятист, ки хусусияти фалсафию ахлоқӣ, сиёсию иҷтимоӣ дорад. Вай афкори табақаи миёна, ҳунармандону косибон, қишри фаъоли ҷомеа буда, арзишҳои волои иҷтимоӣ - меҳнатдӯстӣ, созандагӣ, адлу инсоф, дӯстию бародарӣ, ҳикмату шуҷоат, иффату одамият ва амсоли инро фаро гирифта, барои ҳастиву бақои миллат, барои ҳимояи манфиатҳои мардум нигаронида шудааст. Ҷавонмардӣ дар тӯли раванди тараққиёти таърихии тамаддуни тоҷику форс тибқи талаботи ҳар як замон тағйиру таҳаввул меёфт, баробари ин ҷавҳари ахлоқӣ, ватандӯстонаи худро такомул медод.

Футувват дар мағз андар мағзи фалсафа, фарҳанг, адабиёту санъат, анъана, расму суннатҳои мардумӣ ҷой дорад. Хусусан, оини мавсуф дар асрҳои XV ва XVI дар Мовароуннаҳру Хуросон инкишофи баланди худро ёфтааст.

Таҳлили ҳикмати амалӣ, афкори ахлоқии Мовароуннаҳру Хуросони асрҳои XV–XVI нишон медиҳад, ки барҳақ дар ин даврон илму фалсафа, фарҳангу адабиёт ва санъат хеле рушд ёфтаанд.

Чунин пешрафту тараққиёт тасодуфӣ набуда, давоми қонунии суннату оинҳои қадим ва бойи ҳикмату фалсафаи ниёкони тамаддунофарамон аст. Инро дар даврони мавсуф дар мисоли комёбиҳои маркази илмии Самарқанд, осори олимон, файласуфон ва адибони мутафаккир, монанди Қозизодаи Румӣ, Алӣ Қӯшчӣ, Ҷалолуддини Давонӣ, Абдурраҳмони Ҷомӣ, Воизи Кошифӣ, Зайнуддини Восифӣ, Камо-луддини Биноӣ, Фахруддин Алии Сафӣ, Бадруддини Ҳилолӣ, рассоми оламшумул Камолуддини Беҳзод ва дигарон метавон мушоҳида кард.

Дар афкори ахлоқии садаҳои мавсуф ҳикмати амалии мактаби машшоия ва хоса, оини ҷавонмардӣ хеле инкишоф ёфтаанд. Ҳикмати амалии машшоиён низоми мураттаби таълимотест, ки аз се қисми таркибӣ – илмҳои ахлоқ, оиладорӣ ва сиёсатшиносӣ иборат аст.

Файласуфи бузурги асри XIII Насируддини Тӯсӣ осори ҳакимони машшоъ, “Сиёсати мудун”-и Абӯнасри Форобӣ, “Тадбири манзил”-и Ибни Сино, “Таҳзиб-ул-ахлоқ”-и Абӯалӣ Мискавайҳро роҷеъ ба ҳикмати амалӣ инкишоф дода, дар як китоб ҷамъ оварда, онро “Ахлоқи Носирӣ” унвон кардааст.

Дар асри XV Ҷалолуддини Давонӣ ҳикмати амалии машшоиёни гузашта, хоса Насируддини Тӯсиро пайравӣ карда, асаре бо номи “Ахлоқи Ҷалолӣ” эҷод кардааст. Аллома Давонӣ мисли устодони худ мафҳуми ахлоқро ба маънои васеъ истифода намудааст. Дар доираи мафҳуми ахлоқ на танҳо махсус мавзӯъҳои ахлоқ, ҳамчунин, кулли масъалаҳои ҳикмати амалӣ – илмҳои оиладорӣ, давлатдорию сиёсатшиносиро баён намудааст. Ин падида, воқеият бесабаб нест. Зеро бунёди кулли амалҳову муносибатҳо, робитаҳои ҳуқуқӣ, оилавӣ, иҷтимоиро хулқу одоб, рафтор ташкил медиҳанд. Аз мантиқу мазмуни ҳикмати амалии машшоиёни тоҷику форс бармеояд, ки чун хулқу атвор нек аст, мисли он ки оби сарчашма агар тозаву соф бошад, оби ҷӯйҳои он низ поку мубаррост, амалҳои сиёсиву иҷтимоӣ низ солеҳу солим, писандида мегарданд.

Оини ҷавонмардӣ ҳамчун илм, низоми мукаммали ахлоқӣ низ буда, назар ба ҳикмати амалии машшоия бештару муфассал паҳлӯҳои амалии ахлоқ, шохаҳои ахлоқи касбӣ, ахлоқи сиёсӣ, одоби муошират, этикет ва амсоли инҳоро фаро мегирад. Вале мавзуъҳои соф фалсафа, назарияи ахлоқ, илми оиладорӣ ва сиёсат камтар ба назар мерасанд.

Дигар аз тафовутҳои оини ҷавонмардӣ аз таълимоти машшоия ин аст, ки агар забону баёни машшоия мураккаб, бештар дастраси олимон, мударрисону муҳассилини мадраса бошад, вале забону баёни оини ҷавонмардӣ содда, оммафаҳм аст. Футувват, ҷавонмардӣ таълимоти демократӣ, мардумӣ буда, тамоми табақаву қишрҳои ҷомеаро фаро мегирад. Он, ҳамвора, дар расму суннатҳо, ҳаёти муқаррарӣ, иду айём, маъракаҳои мардум инъикос ёфтааст.

Таълимоти машшоия ва оини ҷавонмардӣ яке аз дигаре аз баъзе ҷиҳатҳо тафовут ё афзалият дошта бошанд ҳам, дорои паҳлуҳои умумӣ буда, ҳамвора яке дигареро мукаммал намуда, талаботу ниёзи маънавии кулли синфу табақа ва қишрҳои гуногуни ҷомеаро қонеъ гардонидаанд.

Сарчашмаи назарии оини ҷавонмардӣ китоби «Авесто», таълимоти зардуштия, монавия ва осори насри омиёнаи тоҷику форс, ба монанди “Самаки айёр” мебошанд. Дар ташаккулу таҳаввули он рисолаҳое, ки ба пешаву ҳунарҳои гуногун оиданд, низомномаҳои касбӣ ва таҷрибаҳои меҳнатӣ ва амалии бисёрасраи косибону ҳунармандон низ нақши муҳим бозидаанд. Ҷавонмардӣ аслан таълимоти ҳунармандону косибон, табақаи миёна ва фаъоли иҷтимоӣ буда, муҳимтарин арзишҳои воло ва ҳаётии ҷомеаро фаро мегирифт.

Мазмун ва мӯҳтавои оини ҷавонмардиро арзишҳои волои маънавӣ: бародариву ҳамкорӣ, адлу инсоф, дӯстиву рафоқат, хайрхоҳиву накӯкорӣ, меҳнатдӯстӣ, ватанпарварӣ, таҳаммулу бурдборӣ, рафъи зулму золимӣ, дастгирии афтодагону ятимон ва монанди инҳо ташкил медиҳанд. Аз хусусиятҳои назарраси ҷавонмардӣ ин аст, ки баробари баъзе паҳлӯҳои назарии ахлоқ, бештар, ҷиҳатҳои амалии он – одоби муошират, ахлоқи касбӣ, ки хулқу одоб ба воситаи инҳо татбиқи мушаххаси худро дар ҳаёти воқеӣ касб менамояд, фаро мегирад. Ҳакимон ин паҳлӯи муҳими оини мавсуфро махсус чунин зикр кардаанд: ***“ҷавонмардӣ амалест, фақат амал, на ҳарф”.*** Таълимоти футувват намунаи олии пайванди илму амал аст, ки бузургон инро айни савоб ва амри зарурӣ ҳисобидаанд.

Оини ҷавонмардӣ дар ҷомеа, дар афкору ҳаёти иҷтимоӣ нақшу нуфузи баланд касб карда, мағз андар мағзи муносибатҳои ҷамъиятӣ ҷой гирифта буд. Футувват тӯли ҳазорсолаҳо бо тақозои таърих, ҳаёти иҷтимоӣ беҳтарин орзуву ормон, арзишҳои иҷтимоии миллӣ ва умумибашариро таҷассум намуда, вай баробари тарбияи маънавии аҳли ҷомеа, ҳамчунин, барои рафъи мушкилоти сангини таърихӣ дар ҳаракатҳои ватанхоҳона ва озодихоҳона нақши бузург бозидааст. Қаҳрамонону сарбадорон, сарварони ҷунбишҳои халқӣ - Спитамен, Абӯмуслими Хуросонӣ, Муқаннаъ, Яъқуб ибни Лайс, Маҳмуди Торобӣ, Амир Темурмалик, Восеъ ва амсоли инҳо ҳама футувватдорони ҷавонмард буданд.

Оини ҷавонмардӣ тамоми қишрҳои ҷомеа, чи табақаи поёну чи боло, чи пиру чи барно, чи ҷавондухтарону чи ҷавонписарон, чи мардону чи занонро фаро гирифта буд. Ин ҳақиқати таърихӣ, падидаи иҷтимоӣ ҳам дар осори шифоҳӣ, ҳам хаттии даври қадим, ҳам адабиёти асрҳои миёна инъикос ёфтааст. Занону ҷавондухтароне, ки дар онҳо тасвиру тавсиф ёфтаанд, ҳам паҳлавону далер, ҳам вафодору поканд. Ҷавондухтарон, мисли ҷавонписарон, нотарсу шуҷоъ, ростқавлу ботадбир, ҳақиқатпарвару адолатхоҳ буда, баробари онҳо ба муқобили бадӣ, риёкорӣ, зиштӣ далерона мубориза мебаранд, барои ҳифзи ватан ҷонфидоӣ менамоянд.

Дар “Шоҳнома”-и Фирдавсӣ як зумра духтарону занони рӯҳан ва ҷисман зебову шуҷоъ ва диловар, модарони мушфиқ ва ҳамсарони фидокор, аз қабили Гурдофарид, Рӯдоба, Манижа, Фарангис, Таҳмина, Синдухт, ки дорои фазилатҳои волои оини ҷавонмардианд, тас-вир ёфтаанд. Ба қавли мутафаккири бузурги рус Н. Г. Чернишевский “Гурдофарид андоми зебо ва қавӣ дошта ва агар ҷавшан пӯшад, аз байни ҳамаи лашкари Тӯрон дар ҷанги танбатан ба ӯ фақат Сӯҳроб тоб оварда метавонад, ҳарчанд дасти ӯ аз дасти Хаҷир камқувваттар аст, дили ӯ мустаҳкамтар, нигоҳаш бебоктар, ҳаракатҳояш сабуктар, зарбаҳояш – нишонрас-тар” .

Роҷеъ ба интишор, мақом, арзишҳои воло ва фазилатҳои наҷиби оини ҷавонмардӣ дар Мовароуннаҳр сайёҳи номии араб Ибни Батута дар “Сафарнома”-и худ далелҳои аҷиб ва мӯътамадро зикр кардааст: ***“Ман дар тамоми дунё мардуме накӯкор аз онон (ҷавонмардон) надидаам. Гарчи аҳли Шероз ва Исфаҳон ҳам ба равиши ҷавонмардон ташбеҳ мекунанд, аммо эшон дар гарибнавозӣ ва меҳмондорӣ бештар ва пештаранд. Онҳоро дар Ироқ шатир, дар Хуросон сарбадорон ва дар Магриб суқра меноманд. Оини адолат дар қаламрави онҳо чунон равнақ гирифт, ки сиккаҳои тиллову нуқра дар ӯрдугоҳҳои эшон рӯи хок мерехт ва то соҳиби он пайдо намешуд, касе даст ба сӯи он дароз намекард”.***

Футувват ҳамчун таълимоти фалсафию ахлоқӣ, иҷтимоию сиёсӣ талаботи таърихии ҳар як замонро қонеъ гардонида, вобаста ба он тағйиру таҳаввул меёфт ва ҳамвора моҳияту ҷавҳари ахлоқию гуманистии он вусъату такомул касб менамуд.

Ҷавонмардӣ, футувват падидаи нодири иҷтимоию маънавӣ, яке аз рукнҳои дурахшони фарҳанги тоҷику форс маҳсуб меёбад. Оини ҷавонмардӣ бо сиришти мардумӣ, демократӣ давоми ҳазорсолаҳо мағз андар мағзи расму русум, шууру тафаккур, ахлоқу одоб ва суннатҳои миллӣ ҷой дошт.

Ҷавонмардӣ бо арзишҳои ҷовидонаи иҷтимоӣ ва ҳаётан зарур дар ҳама давру замон, хоса марҳилаҳои сангину тақдирсоз барои бақои тамаддуни миллати тоҷику форс, ҳифзи адлу инсоф, ҳимояи манфиатҳои табақаҳои миёна ва поёни ҷомеа нақши муҳим бозида, дар замони муосир низ қимати худро гум накардааст.

Он расму оинҳои наҷиби мардумии таълимоти ҷавонмардӣ дар фарҳангу суннатҳои муосири тоҷикону тоҷикистониён низ давом дорад. Фазилатҳои наҷиби маънавии имрӯзиён – накӯкорӣ, некномӣ, одамдӯстӣ, меҳмоннавозӣ, илму ҳикматдӯстӣ, шарму ҳаё, ҳурмати калонсолон, арҷгузорӣ ба гузаштагон, одамият, ватанпарварӣ, башардӯстӣ, созандагӣ, меҳнатқаринӣ ва амсоли инҳо мерос аз оини тиллоии ҷавонмардӣ, фарҳанги нодири оламшумули ниёкони шӯҳратёрамон маҳсуб меёбанд.

Мақсудҷон МИРБОБОЕВ,
профессор

ЗИНДАГИНОМАИ ШАХСИЯТ ВА ЧЕҲРАҲОИ БАРҶАСТАИ МИЛЛАТ

(Чанд нукта оид ба китоби «Чеҳраҳои мондагор». – Душанбе: ЭР-граф, 2016. – 364 саҳ.)

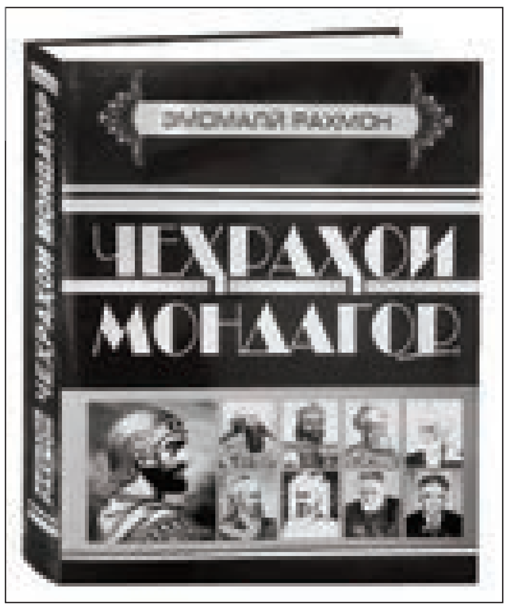

Асари Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ РАҲМОН «Чеҳраҳои мондагор» дар асоси асарҳои илмиву таърихӣ таҳия гардида, аз ҷиҳати гоя гаронмояву арзиши баланди илмӣ, маънавӣ ва тарбиявиро дорост, ки он консепсияи хоси муаллифро дар шинохти нақш ва ҷойгоҳи чеҳраҳои таърихиву фарҳангӣ дар таърихи миллат муайян мекунад. Аҳамияти беандозаи китоб аз он иборат аст, ки асари мазкур бо забони адабии тоҷикӣ нигошта шуда, барои аҳли илму адаб, дӯстдорони таъриху фарҳанг ва адабиёти пургановати гузаштагонамон пажӯҳиши арзишманд ба ҳисоб рафта, барои тарбияи ҷавонон дар рӯҳияи худшиносии миллӣ, ифтихор аз ватану ватандорӣ ва шинохти бузургони миллати тоҷик воситаи муҳими тарбия ба шумор меравад.

«Чеҳраҳои мондагор» матлабҳои пурмуҳтаворо дар бораи зиндагинома, фаъолияти вежаи сиёсию фарҳангии 25 нафар арбоби давлатӣ, пешвоёни сиёсӣ, муборизони ҷодаи озодӣ, намояндагони дину мазҳаби тоисломӣ ва баъдиисломӣ, олимону шоирону нависандагони классики форсу тоҷик ва муосир, ба монанди Куруши Кабир «Бунёдгузор давлатдории мутамаддин» (с. 6-24), Спитамен «Парчамбардори ҷодаи озодиву истиқлол» (с. 25-40), Зардушт «Паёмбари ойини ростин» (с. 41-95), Монӣ «Бозтоби нур дар зулмот» (с. 96-113), Маздак «Пешвои мардумдӯсти Эрони бостон» (с. 114-128), Муҳаммад (с) «Бузургтарин марди ҷаҳон ва паёмбари дини барҳақ» (с. 129-157), Имоми Аъзам «Асосгузор ва пешвои мазҳаби таҳаммулгаро» (с. 158-203), Исмоили Сомонӣ «Абармарди хирад ва сиёсат» (с. 204-220), Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ «Қофиласолори адабиёти тоҷику форс» (с. 221-228), Абулқосим Фирдавсӣ «Ситоишгари адлу ростӣ ва нуру хирад» (с. 229-232), Абӯалӣ ибни Сино «Мутафаккири абадзинда» (с. 233-238), Носири Хусрав «Суханвари бузург ва марди андеша» (с. 239-248), Шамси Табрезӣ «Шахсияти бузург ва камназири олами ирфон» (с. 249-253), Ҷалолуддини Балхӣ «Пайвандгари дилҳо ва тамаддунҳо» (с. 254-264), Мир Сайид Алии Ҳамадонӣ «Таблиғгари фарҳанги сулҳ ва хостори ваҳдату субот» (с. 265-274), Камоли Хуҷандӣ «Бунёдгузори кохи азими сухан» (с. 275-278), Абдураҳмони Ҷомӣ «Пешвои ҳавзаи илмиву адабии Мовароуннаҳру Хуросон» (с. 279-288), Мирзо Абдулқодири Бедил «Нобиғаи шеър ва пайвандгари ду кишвар» (с. 289-291), Нақибхон Туғрали Аҳрорӣ «Суханвари номвари адабиёти тоҷик» (с. 292-296), Садриддин Айнӣ «Зиндагонӣ ва қаҳрамонӣ» (с. 297-314), Нусратулло Махсум «Ҷонфидои миллат» (с. 315-320), Шириншо Шотемур «Тулӯи офтоби зиёбахш» (с. 321-327), Бобоҷон Ғафуров «Олими тавоно ва арбоби барҷастаи сиёсиву давлатӣ» (с. 328-343), Мирзо Турсунзода «Шоири бузург ва ходими маъруфи ҷамъиятӣ» (с. 344-358), Сотим Улуғзода «Мусаннифи таърихи пурфоҷиаи халқ» (с. 359-361), ки кору пайкор ва осори пурғановаташон воқеан ҳам, тамаддунофару миллатсоз маҳсуб меёбад, дар бар гирифтааст. Аз мутолиаи китоби мазкур ҳар як шахс доир ба рӯзгору осори шахсиятҳои шинохтаи таърихию фарҳангии халқи тоҷик маълумотҳои пурқиматро дастрас карда метавонад. Муаллиф дар китоби «Чеҳраҳои мондагор» ба таърих ва симоҳои барҷастаи халқамон рӯ оварда, ба насли ҷавон зарурати донистани гузаштаи худ, рӯ овардан ба таъриху фарҳанги худро талқин менамояд. Тавре аз ҷониби худи муаллиф зикр мегардад, мутолиаи ин асар барои дар қалби ҷавонон бедор намудани меҳру муҳаббат, садоқату вафодорӣ мусоидат намуда, ба онҳо ифтихор аз таърихи пуршарафи гузаштагонро меомӯзонад.

«Арҷгузорӣ ба фарҳанги пурғановати миллатамон ҳисси ватандӯстиву ватанпарастии насли ҷавони моро тавсеа бахшида, дар ҷаҳони пуртазоди муосир бедории маънавӣ ва зиракии сиёсии онҳоро таъмин менамояд ва ба роҳи дурусти зиндагӣ ҳидоят месозад» (с. 203).

Муаллиф дар мақолаҳое, ки дар китоб фароҳам омадаанд, ба сарнавишти шахсиятҳои баргузидаи таърихи тоҷикон, пеш аз ҳама, ҳамчун субъекти таърихи миллат нигариста, чеҳраи онҳоро дар заминаи усулҳои иҷтимоиву фарҳангии маърифати шахсият ба қалам кашидааст. Бинобар ин таҷассуми моҳияти сарнавишти инсонӣ ва фарҳангии ин гуна шахсиятҳо арзиши хос пайдо кардааст, онҳоро ҳамчун намунаи арзишҳои таърихии сиёсӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии миллӣ, ки сарнавишташон аз рӯзгори таърихӣ ва муосири тоҷикон ҷудо нест, ба назар намоён мекунад.

Инчунин, дар офариниши чеҳраи шахсиятҳои таърихиву фарҳангӣ сараввал ба ин нукта таваҷҷуҳ кардааст, ки он афрод сарнавишти худ ва миллаташонро чӣ гуна сохтаанд ва чӣ гуна метавонанд ба имрӯзу ояндаи меросбаронашон ба василаи андешаҳову ормонҳояшон таъсири созанда бирасонанд. Дар шинохт ва арзёбии чеҳраҳои таърихиву фарҳангӣ ҳамин нукта маҳаки эътибор будааст, ки моҳияти аслии ҷустуҷӯҳои соҳиби китобро муайян мекунад.

Дар ин замина, муаллиф ҳангоми хитоб ба хонанда таъкид мекунад, ки «Омӯхтани рӯйдодҳои таърихиву фарҳангӣ, зиндагиномаи шахсиятҳои сарсупурдаи миллат ва чеҳраҳои баргузидаи адабӣ имкон медиҳад, ки решаҳои худро аз гузашта дарёфт намоем, ба онҳо пайванд доштани хешро эҳсос карда, ба хотири номуси ватандорӣ ном ва корномаҳои онҳоро аз нав зинда гардонем ва ба фарзандони халқи далерамон бо ифтихор дар бораашон ҳарф занем». (с. 4).

Аз таҷрибаи таҳқиқи муаллиф дар китоби «Чеҳраҳои мондагор» ба парвариши созандаи ифтихороти миллӣ ва ватандорӣ маълум мегардад, ки метавонем ба се моҳият асли маъноро дарк намоем:

-ибратпазирӣ аз таърихи пуршебу фароз, вале пурифтихори гузашта;

-забон ва фарҳанги миллӣ;

-сарнавишти чеҳраҳои барозандаи таърихиву фарҳангӣ.

Дар ин замина ба масъалаҳои ибрати таърих, сабақҳои он бештар диққат додани муаллиф, пеш аз ҳама, ҳадафи волои ҳифзи асолати миллӣ ва таърихиву фарҳангии тоҷикон мебошад. Вақте ки мақолаҳои китобро мутолиа мекунем, дармеёбем, ки дар фаъолияти чеҳраҳои муҳими таърихи тоҷикон нуктаҳо, ҳикматҳо ва омӯзаҳои созандае ҳастанд, ки барои имрӯз ва фардои миллат, бахусус насли ҷавонамон ибратомӯзанд.

Ифтихор аз таърих, фарҳанг, забон ва анъанаҳои неки ҷовидонаи миллат як рукни муҳими Истиқлолияти давлатӣ мебошад. Дар асари «Чеҳраҳои мондагор» аз ҷумла, дар бораи бунёдгузори давлатдории мутамаддин – Куруши Кабир, мақолаи «Бунёдгузори давлатдории мутамаддин» (с. 6-24) ба шахсият, андеша ва корномаҳои ӯ ҳикоятҳо оварда шудааст, ки боиси ифтихори ҳар як фарди тоҷик ба шумор меравад. Ӯ барҳақ, Куруши Кабирро бунёдгузорӣ «империяи мутамаддини ориёӣ» дониста, таъкид менамояд, ки «Куруш дар таърихи тамаддуни башарӣ бо сиёсати оқилонаи кишваркушоӣ, таъсиси империяи тавоною мутамаркази ориёӣ, усули нави идоракунӣ ва шакли мукаммали давлатдорӣ, истилоҳоти умури сипоҳу низоми лашкар, густариши тиҷорату тадбирҳои роҳсозӣ, алалхусус, пойдории адолату пуштибонии ҳуқуқи манзалати ҷумлаи халқиятҳои сокини қаламраваш шӯҳрати ҷаҳонӣ пайдо кардааст. Эъломияи таърихии Куруш бошад, аз ҷониби олимону муаррихон ҳамчун нахустин эъломияи ҳуқуқи башар эътироф шудааст, ки низоми одилона, инсонпарварона ва дунявии давлатдориро пуштибонӣ мекард». (с. 6).

Дар мақола сарнавишти Куруш дар мабнои воқеиятҳои таърихиву фарҳангӣ арзёбӣ шуда, бо замони мо пайванди бевосита пайдо мекунад, зеро он аҳамияти миллӣ дорад.

Куруши Кабир ва усули давлатдории ӯ барои тоҷикон дарс ва ибрати таърихӣ буда, ба ифодаи муаллиф, омӯзандаи «рӯҳияи ваҳдату муттаҳидсозии миллат, пуштибони сулҳу адолат, густариши тиҷорату иқтисодиёт ва бунёдкорию ободонӣ, ислоҳоти низоми лашкар ва такмили идоракунии мамлакат» мебошад (с. 7).

Аз хулосаву натиҷагириҳои муаллиф аён мегардад, ки дар қиёс бо дигар кишваркушоёну ҷаҳонгирони қабл аз Куруш ба сар бурда, вай баръакс ба ҳар шаҳру вилояте, ки қадам мегузошт, дар он ҷо бо мардум аз дари сулҳу осоиштагӣ ва дӯстию хайрхоҳӣ суҳбат меоросту муносибати инсондӯстона мекард. Хиради азалӣ, тафаккуру ҷаҳонбинии пешрафта, қобилияти зотии сиёсатмадорию дипломатияи барҷастаи мамлакатдорӣ ба Куруш имконият медоданд, ки ҳамвора баҳри ободонию шукуфоии ину он шаҳру вилоят ва тараққии кишварҳои кушодаи худ саъю ғайрат намояд. Ин амалҳои гуманистонаи Куруш самимияту меҳр ва ҷаззобияти ӯро дар байни на танҳо қавму халқияти он кишварҳо, балки сарону лашкаркашони дигар мамлакатҳое, ки ҳоло пои Куруш ба марзи онҳо нарасидааст, афзун мекард.

Дар таҳқиқ ва тафсири муаллифи китоби «Чеҳраҳои мондагор» Спитамен «Парчамбардори ҷодаи озодиву истиқлол» (с. 25-40) буда, ҳамчун шахсияте, ки ҳимояи халқашро пайгирона идома дода, ҷаҳиш ба амал овардааст ва дар ин ҷаҳиш дубора зода шуда, сарнавишташ умри дубора ёфтааст, дар таърихи тоҷикон мақоми маънавӣ ва арзиши баланди миллӣ дорад.

Қаҳрамонию шуҷоат ва родмардию диловариҳои фарзанди сарсупурдаи тоҷик – Спитамен маълум аст, ки дар тӯли солҳои дароз аз тарафи олимону муаррихон ва муҳаққиқону пажӯҳишгарон дар бораи далерию тавоноӣ ва рӯҳи барозандаи истиқлолиятхоҳонаи қаҳрамони халқи тоҷик Спитамен, ки бар зидди подшоҳи Юнону Македония Искандари Мақдунӣ муборизаҳои ҷонфидоёна бурда, неруи ҳарбию иқтидори лашкари пурқуввати душманонро заифу коста гардонда буд, асарҳои бешумори илмӣ-таҳқиқотӣ ва бадеию публитсистӣ таълиф ва нашр гардидаанд. Муаллиф дар такя ба муътамадтарин ва маъруфтарин навиштаҳои таърихнигорони бурунмарзӣ ва ватанӣ мисли Ф.Шахейрмар, Д.Цибукидис, Я.Илясов, В.Ян, И.Пянков, Балъамӣ, Б.Ғафуров, Ю.Яъқубов сабку шеваҳои муқовиматҳои низомии ватанхоҳонаю озодманишонаи Спитамен ва ҳамроҳони ӯро дар баробари лашкари бешумори тарбиятгирифтаю ҳамаҷониба машқдидаи муҷаҳҳаз бо кулли олоту абзори ҳарбии Искандари Мақдунӣ дақиқу равшан, бо забони фасеҳу рангин ва ҳунармандона ба риштаи таҳлил кашидааст. «Муборизаи Спитамен барои истиқлол ва озодӣ яке аз дурахшонтарин саҳифаҳои таърихи гузаштаи тоҷикон ба шумор меравад». (с. 32).

Яке аз хусусиятҳои услубии навиштаи асар дар он аст, ки муаллиф ба сифати хирадманди соҳибназар нахуст вазъи мураккаби сиёсии замони марбути корномаҳои Спитаменро батафсил таҳқиқу баррасӣ намуда, сабабу омилҳои сар задани шӯришҳою ошӯбҳои халқӣ ва ҷангҳои истиқлолиятҷӯёнаи миллати шарафманди тоҷикро дар муқобили Искандари бедодгару ғосиб ба таври мушаххас ва саҳеҳ исбот менамоянд, ки дар илми таърихнигорӣ ин муносибати ақидатӣ бисёр муҳим аст.

Мусанниф сарнавишти талхи Спитамени қаҳрамонро басо воқеъбинона бозгӯйӣ намуда, ваҷҳи аслии шикасти ӯро дар хиёнати сакоиҳо ва массагетҳо медонанд. «Ҳарчанд муборизаҳои шадиди истиқлолхоҳӣ ва ватандӯстии ниёгони мо таҳти сарварии Спитамен оқибат ба шикасту бебарориҳо дучор шудаанд, корномаҳои бемислу монанди онҳо дар сафҳаҳои таърих то ба рӯзгори ба ёдгор мондааст». (с. 39).

Аз ин рӯ, омӯзиши огоҳмандонаи ин саҳифаҳои таърих ба насли наврас ва ҷавонони имрӯзаи тоҷик намунаи ибрат буда, дар масъалаи ҳифзи арзишҳои миллӣ ва марзу сарзамини кишвари маҳбуб аз душманони хориҷӣ, аҳамияти бузург дорад.

«Маҳз ҷонбозию талошҳои пай дар пайи Спитамен ва садҳо фарзандони фидоӣ буд, ки тоҷикон тавонистанд дар тӯли ҳазорсолаҳо фарҳанги давлатдории хешро нигоҳ дошта, ин суннати ориёиро пушт ба пушт то ба рӯзгори мо бирасонанд ва давлати миллии соҳибистиқлол, ягона ва беҳамтои хешро умри ҷовидона бахшанд». (с. 40).

Дар ҳар чеҳранигории муаллиф ба намуди ҷиҳатҳои гуногуни ҳаракати таърих дар мисоли сарнавишти шахсиятҳои алоҳида муваффақ шуда, ки аз ин ҷиҳат, дар мақолаҳои ин китоб замонҳо ва шахсиятҳои меҳвариро муаррифӣ карда, воқеият ва сарнавишти таърихиву фарҳангии миллатро аз замонҳои қадим то имрӯз фаро мегирад ва он ифодагари зинаҳои ташаккули халқи тоҷик низ ҳаст. Сарнавишти шахсиятҳои таърихиву фарҳангӣ на аз назари маҷмӯи воқеиятҳои алоқаманд ба сарнавишти онҳо, балки ба туфайли моҳияти инсонӣ ва миллии аъмолашон диққатангез будааст.

Омӯзиши асари «Чеҳраҳои мондагор» на танҳо барои шиносоӣ бо таърихи пурифтихори халқамон ва шиносоӣ бо ҳаёту фаъолияти шахсони шинохтаи таърихӣ имкон медиҳад, балки барои густариши ҳисси хештаншиносӣ, ватандӯстию ватанпарастӣ ва ифтихори ватандории ҳар як шахси худогоҳ мусоидат менамояд.

Ин китоб оинадори таърихи сиёсӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии тоҷикон буда, беҳтарин ва арзишмандтарин дастури омӯзаҳои раҳнамои саодат барои наслҳои имрӯзу фардост.

Қайд кардан ба маврид аст, ки «мо бояд дар ҷомеаи худ насли худогоҳу бедордил ва созандаеро ба камол расонем, ки барои ободиву шукуфоии Ватани азизамон – Тоҷикистон софдилона ва содиқона хизмат карда тавонанд. Мардуми шарифи Тоҷикистон ҳуқуқи комили маънавӣ доранд, ки бо чунин фарзандони фарзонаи миллат, саҳми беназири онҳо дар рушди тамаддуни умумибашарӣ ифтихор намоянд, осори гаронбаҳои онҳоро омӯзанд ва ҳикмати ҷовидонаи абармардони миллии худро қутбнамои рӯзгори хеш қарор диҳанд». (с. 203).

Дар замони муосири ҷаҳонишавӣ, ки ба халқҳои ҷаҳон хатарҳои гуногун, аз ҷумла терроризму экстремизм таҳдид менамояд, дарки худшиносии миллии ҳар як фард, хештаншиносӣ, эҳтирому арҷгузорӣ ба анъанаҳои неки ниёгон, шинохти бузургони миллат ва омӯзиши ҳаёти пурифтихори онҳо нақши муҳим дорад. Омӯзиш ва баҳрабардорӣ аз асари арзишманди Пешвои миллат - «Чеҳраҳои мондагор» ба тарбияи худшиносии миллии ҷавонон, ифтихор доштан аз ватану ватандорӣ, Истиқлолияти давлатӣ ва ҳифзи арзишҳои миллӣ мусоидат менамояд. Ба таъкиди муаллиф, «мо мероси гузаштаи маънавӣ ва шахсиятҳои барӯманди илмӣ, динӣ, адабӣ, сиёсӣ ва иҷтимоии халқи худро бояд хуб шиносем ва бо истифода аз осори ғанӣ ва боразиши онҳо ҷомеаи имрӯзаро дар руҳияи эҳтиром ба гузаштагон тарбия карда, ба ин васила як давлати озод, ободи, орӣ аз таасубу ихтилоф эҷод намоем. Ҷаҳони маънавии ҷавонони худро ғанӣ созем, зеро ояндаи кишвару давлат ба шахсият, дониш, ҷаҳонбинӣ ва худшиносии миллии онҳо» (с. 160) алоқаи зич дорад.

Хулоса, гирдоварӣ намудани андешаҳо роҷеъ ба китоби «Чеҳраҳои мондагор» дар ҳаҷми як мақола аз имкон берун аст. Ва ин нуқта мусаллам аст, ки китоби мазкур ба «густариши бештари худогоҳиву худшиносӣ, ваҳдати миллӣ, ҳисси ватандӯстиву ватанпарастӣ ва ифтихори ватандории ҳар як фарди банангу номуси кишавармон нерӯи тоза» (с. 5) бахшида, дар ташаккули ҷаҳонбинии сиёсию мафкуравии насли ояндасози ҷомеаи муосир рисолати мондагори таърихиро ба анҷом мерасонад.

Тоҳирҷон Салимов

«ДЕТИ ВОЙНЫ. ОНИ В НЕЁ НЕ ИГРАЛИ. ОНИ В НЕЙ ЖИЛИ»

Великая Отечественная война – одно из самых ужасных испытаний, выпавших на долю русского народа. Ее тяжести и кровопролитие оставили огромный отпечаток в сознании людей и имели тяжелые последствия для жизни целого поколения. Но в годы Великой Отечественной войны испытывали страдания и горе не только взрослые, но и дети.

Дети и война – два несовместимых понятия. Война ломает и калечит судьбы детей. Но дети жили и работали рядом с взрослыми, своим посильным трудом старались приблизить победу…

Война и дети…Нет ничего страшнее, чем эти два слова, поставленные рядом. Потому что дети родятся для жизни, а не для смерти. А война эту жизнь отнимает…

В тот далекий летний день 22 июня 1941 года люди занимались обычными для себя делами. Школьники готовились к выпускному вечеру. Девчонки строили шалаши и играли в «дочки-матери», непоседливые мальчишки скакали верхом на деревянных лошадках, представляя себя красноармейцами. И никто не подозревал, что и приятные хлопоты, и задорные игры, и многие жизни перечеркнет одно страшное слово война. Пришел час – они показали, каким огромным может стать маленькое детское сердце, когда разгорается в нем священная любовь к Родине и ненависть к ее врагам.

Мальчишки. Девчонки. На их хрупкие плечи легла тяжесть невзгод, бедствий, горя военных лет. И не согнулись они под этой тяжестью, стали сильнее духом, мужественнее, выносливее. Маленькие герои большой войны… Они сражались рядом со старшими — отцами, братьям…а ведь до войны это были самые обыкновенные мальчишки и девчонки, как мы…. Учились, помогали старшим, играли, бегали-прыгали, разбивали носы и коленки. Их имена знали только родные, одноклассники да друзья. Пришел час — они показали, каким огромным может стать маленькое детское сердце, когда разгорается в нем священная любовь к Родине и ненависть к её врагам. С первых дней войны повсюду в стране миллионы людей рвались на фронт

О войне написано немало книг. Заглядывая в завтрашний день, писатели и поэты были уверены, что память о Великой Отечественной войне будет священной всегда. Некоторые писатели и поэты уже ушли из жизни, но живут их прекрасные произведения. Они помогают нам яснее разглядеть за далью десятилетий то суровое время, когда мужеством, стойкостью, самоотверженным трудом людей была спасена наша Отчизна.

Одно из таких произведений повесть Альберта Анатольевича Лиханова «Крутые горы». Герои произведения – дети – сначала не поняли, что началась война. Они узнавали о ней постепенно. «Сначала это были письма. Отец посылал открытки с войны, и на открытках была нарисована женщина. В одной руке она держала листок, а другой указывала вверх. Вверху же было что-то написано, я разбирал по слогам : «Родина – мать зовёт!».А потом это были талончики для еды. Потом… потом ребята всем классом пошли смотреть эшелон. Эшелон с ранеными, с погибшими солдатами.

«А рядом с нами, на крутом берегу, стояли женщины…все на одно лицо – и молча, скорбно глядели вниз на эшелон. Некоторые женщины беззвучно плакали. А другие – нет, не плакали, и лица их были угрюмы.» После всего увиденного герой повести вспоминает беспечный для него летний день – когда отец уходил на войну, а он смеялся ему вслед и радостно махал рукой. А война была жестока и безжалостна. Об этом знали даже маленькие дети. Но как говорила Анна Николаевна, мало знать, надо понимать. И мальчик понимал. Понимал, что мама для того чтобы прокормить семью сдает кровь и приходит еле живая, что отец ранен, защищая Родину. Он тоже хочет помочь победить и решает сшить кисеты для защитников и дарит их солдатам (среди них был и отец мальчика), которые уходили на фронт. Поезд с солдатами уходил на войну. «Война продолжалась. У него было впереди всего. У меня – крутых гор. У отца – трудных дней.»

Можно много говорить о детях войны, об их детстве, которого не было. Можно привести не один пример мужества наших сверстников. Но я думаю, что и этого будет достаточно, чтобы показать, что и через много – много лет память о героях Великой Отечественной войны будет жить. Мы тоже будем помнить и подвиг солдат, и трудовой героизм тех, кто оставался в тылу, а также будут помнить о детях, которые несли на своих плечах непосильную ношу военных лет. Я хочу, чтобы люди всегда помнили об этом, и ни одному ребёнку не пришлось бы больше пережить то, что пережили наши сверстники. Благодаря им мы дышим, играем, учимся – живём! Благодаря им над нами голубое и мирное небо! Не забывайте об этом!

Саидходжаева М.Н.,
к.ф.н., старший преподаватель
Мансуров Рустам.,
студент 1-го курса 400102

ДЕТИ ВОЙНЫ, ВЫ ДЕТСТВА НЕ ЗНАЛИ

Дети войны, вы детства не знали
Ужас тех лет от бомбёжек в глазах,
В страхе вы жили. Не все выживали
Горечь – полынь и сейчас на губах.

Война! Жестокое время, которое не смогло ожесточить людей, сделать их бесчувственными. Дети войны! Они оказались свидетелями тех страшных лет, и им порой было сложнее перенести испытания, выпавшие на их долю. Они провожали своих отцов и старших братьев на фронт, целыми днями не видели своих матерей и почти не ели, зачастую сами шли помогать на заводы.

Особое отношение у детей и взрослых во время войны было к учёбе: несмотря на разрушенные школы, бомбёжки, оккупацию, нехватку тетрадей и учебников, они продолжали обучение.

Великая Отечественная война – одно из самых ужасных испытаний, выпавших на долю русского народа. Её тяжести и кровопролитие оставили огромный отпечаток в сознании людей и имели тяжёлые последствия для жизни целого поколения. Но в годы Великой Отечественной войны испытывали страдания и горе не только взрослые, но и дети.

Дети и война – два несовместимых понятия. Война ломает и калечит судьбы детей. Но дети жили и работали рядом с взрослыми, своим посильным трудом старались приблизить победу. Война и дети… Нет ничего страшнее, чем эти два слова, поставленные рядом. Потому что дети родятся для жизни, а не для смерти. А война эту жизнь отнимает.

В тот далёкий день 22 июня 1941 года люди занимались обычными для себя делами. Школьники готовились к выпускному вечеру. Девчонки строили шалаши и играли в «дочки – матери», непоседливые мальчишки скакали верхом на деревянных лошадках, представляя себя красноармейцами. И никто не подозревал, что и приятные хлопоты, и задорные игры, и многие жизни перечеркнут одно страшное слово – война. Пришёл час – они показали, каким огромным может стать маленькое детское сердце, когда разгорается в нем священная любовь к Родине и ненависть к её врагам.

Мальчишки, девчонки. На их хрупкие плечи легла тяжесть невзгод, бедствий, горя военных лет. И не согнулись они под этой тяжестью, стали сильнее духом, мужественнее, выносливее.

Маленькие герои большой войны. Они сражались рядом со старшими – отцами, братьями. А ведь до войны это были самые обыкновенные мальчики и девочки, как мы. Учились, помогали старшим, играли, бегали – прыгали. Пришёл час – они показали, каким огромным может стать маленькое детское сердце, когда разгорается в нём священная любовь к Родине и ненависть к её врагам.

О войне написано немало книг. Заглядывая в завтрашний день, писатели и поэты были уверены, что память о Великой Отечественной войне будет священной всегда. Некоторые писатели и поэты уже ушли из жизни, но живут их прекрасные произведения. Они помогают нам яснее разглядеть за далью десятилетий, когда мужеством, стойкостью, самоотверженным трудом людей была спасена наша Отчизна.

Можно много говорить о детях войны, об их детстве, которого не было. Можно привести не один пример мужества наших сверстников. Но я думаю, что и этого будет достаточно, чтобы показать, что и через много – много лет память о героях Великой Отечественной войны будет жить. Мы тоже будем помнить и подвиг солдат, и трудовой героизм тех, кто оставался в тылу, а также будут помнить о детях, которые несли на своих плечах непосильную ношу военных лет. Я хочу, чтобы люди всегда помнили об этом, и ни одному ребёнку не пришлось больше также пережить.

Файзиева Д.М.,
старший преподаватель
Аюбова Шахзода.,
студентка 1-го курса 25010407

ЧТЕНИЕ ДЛЯ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЁЖИ ВАЖНО КАК НИКОГДА

Будучи преподавателем русского языка, одного из наиболее распространённых языков мира и являющегося одним из шести официальных международных языков, хочу отметить одну точку зрения относительно проблемы отсутствия интереса к чтению художественной литературы у молодёжи. Нужно отметить, что интерес к чтению как и в других странах в Таджикистане заметно понизился.

Алан Беннетт – английский драматург, сценарист, актёр и писатель писал: «Книга – устройство, способное разжечь воображение». Другая, достославная личность, Дени Дидро – французский писатель, философ-просветитель и драматург, основавший «Энциклопедию, или Толковый словарь наук, искусств и ремёсел» отметил, что люди перестают мыслить, когда перестают читать. Они безусловно правы, потому что благодаря чтению формируется образное мышление, что благотворно сказывается на развитии личности в целом. Чтение является одним из надёжных механизмов адаптации индивида к окружающему миру, его приобщения к идеям, ценностям и нормам, в которых нуждается общество.

Необходимо подчеркнуть, что благодаря книге молодёжь учится культуре, проявляет способность глубокому мышлению, наконец, может тренировать своё внимание и свою память.

На сегодняшний день, к сожалению, популярность литературы нельзя сравнивать с читательским подъёмом пятидесятых–восьмидесятых годов. Конечно, этому есть вполне разумное объяснение.

На мой взгляд, причина отсутствия желания к чтению художественной литературы у молодёжи сегодня закрадывается в чрезмерной привязанности её к интернету, социальным сетям, гаджетам. В этом случае, хочу отметить и положительную сторону интернета, потому что там изрядно полезной информации. Не могу не упомянуть другую, первостепенную причину отсутствия желания чтения у молодёжи, это – лень. Да, да именно лень, которая для молодёжи является тоже трудом и в чём-то даже физическим. Нужно найти время и желание, а этого, к сожалению, часто недостаёт.

Выражение "Нет времени для чтения" для многих стала оправданием. Кроме того, главной причиной нелюбви современной молодёжи к чтению является ускорение ритма жизни, экранное сознание. Поэтому фильмы и социальные сети сегодня стали более актуальными, нежели книги. Хотя нельзя так говорить обо всех современных молодых людях. В преподаваемых мною группах, находится молодёжь, которая тратит на чтение книги 15 минут в сутки. Их конечно очень мало. Я студентов периодически собираю, чтобы услышать их мнение о книгах, предложения о том, как повысить интерес к чтению, потому что без него день ото дня падает уровень культуры. Молодёжь, да и вообще люди, входящие в эту группу, с трудом выражают свои мысли, лексикон становится скудным, а нравственные, ценностные ориентиры вовсе меняются. Стараюсь объяснить им, что активно читающие люди более адекватно оценивают ситуацию и быстрее находят правильные решения, имеют большой объем памяти и активное творческое воображение, лучше владеют речью, точнее формулируют и свободнее пишут, легче вступают в контакты и приятны в общении.

Сегодняшняя молодёжь, когда стремится изобразить успешного современного человека, его непременно показывает с каким-нибудь полезным гаджетом, то есть с небольшим цифровым электронным устройством, выполняющим определённый набор функций. Современные условия жизни накладывают свой отпечаток. Меняются время, пространство, возрастают технические возможности, появляются электронные средства добычи информации. И это хорошо. Хуже, когда отсутствует желание читать. И эта нас беспокоит.

Из личного опыта могу привести конкретные примеры, свидетельствующие о том, что пренебрежение чтением приводит молодых к тому, что порой даже студенты, прекрасно владеющие русским языком, с трудом могут пересказать чужую мысль, невнятно формулируют свои собственные соображения и неспособны отличать экономические термины от правовых, официально-деловой стиль речи от научной. Стоит отметить, что чтение, грамотность, общекультурная подготовка, умение работать с текстами разных видов являются необходимыми условиями для дальнейшей профессиональной, социокультурной деятельности студентов.

Группа преподавателей русского языка кафедры таджикского и русского языков (С.А. Холшехова, С.А. Файзиева, М.Н. Саидходжаева, К.О. Раупова) работают над изданием уникального сборника под названием «Сборник художественных текстов в языковом учебном процессе», в котором наряду с краткими содержаниями произведений отечественных и зарубежных авторов о смысле жизни, о добре и зле, о тяжёлой жизни простого народа, предлагаются небольшие задания с учётом потребностей, предпочтений и уровня знаний студентов. Проблемы приобщения студентов к культурным ценностям, в том числе и чтению художественной литературы, должны привлекать внимание преподавателей-языковедов. Важнейшей задачей сборника является приобщение студентов к литературе, активизация их читательской деятельности.

Будучи преподавателем, я считаю, что ни о какой смерти книжной продукции речь не должна идти. Молодёжь сегодня читает, даже в разы больше чем читала молодёжь прошлого века, только это чтение другое, более увеселительное. Я и мои коллеги стараемся найти новые формы взаимодействия со студентами, чтобы привить у них любовь к чтению, и чтоб каждый мог вступить в увлекательный и полезный диалог с книгой.

Холшехова Сарвар
Ахмаджановна
к.ф.н., старший преподаватель
кафедры таджикского и
русского языков

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ФЛАГ ТАДЖИКИСТАНА

Государственный флаг Таджикистана был официально принят в 1992 году. Он состоит из трех горизонтальных линий. Верхняя линия на флаге Таджикистана – красного цвета, средняя полоса – белого, и нижняя полоса зеленого цвета. Красная полоса флага олицетворяет солнце, победу, торжество. Белая – нравственную чистоту народа, снег на заоблачных вершинах гор, которые занимают 93 процента территории Таджикистана, причем почти половина этой территории находится на высоте, превышающей 3000 метров.

Белый цвет, таким образом, отражает и природную особенность республики. Зелёная полоса является символом духовной сущности ислама. Зелёный цвет на флаге символизирует национальный праздник Навруз (т.е. Новый год, который отмечается 21 - 22 марта). Дни Навруза знаменуют начало сельскохозяйственных работ, так как зеленый цвет - цвет проросших пшеничных зерен и символ щедрости природы. Корона на флаге представляет таджикский народ, на таджикском языке «тадждвар» означает «корона».

В традиционной таджикской культуре магическое число «семь» является символом совершенства, воплощения счастья и добродетелей. Такое понимание исходит из древнем таджикском поверья, в соответствии, с которой небеса состоят из семи прекрасных садов, окружённых семью горами, над каждой из которых сияет звезда. Во флаге Таджикистана присутствует определенная схожесть по стилистике и цветовой палитре с государственным флагом Ирана, объясняется это тем, что оба государства, населены родственными индоарийскими народами.

Государственный Флаг Республики Таджикистан является символом государственного суверенитета Республики Таджикистан.

Государственный Флаг Республики Таджикистан представляет собой прямоугольное полотнище, на котором нанесены три горизонтально расположенных цветных полос: верхней полосы красного цвета и равной ей по ширине нижней полосы зеленого цвета; средней, белой полосы, составляющей полторы ширины цветных полос. На белой полосе на расстоянии половины длины полотнищ от древка изображены золотом стилизованная корона полукруга из семи звезд над ней. Отношение общей ширины флага к его длине 1:2.

Корона и звезды вписываются в прямоугольник, стороны которого по вертикали составляют 0.8, а по горизонтали 1.0 ширины белой полосы. Пятиконечные звезды вписываются в окружности диаметром 0.15 и располагаются по дуге радиусом 0.5 ширины белой полосы.

Корона высотой 0.55 ширины белой полосы прогибается в основании по дуге радиусом 1.2 ширины белой полосы. Четыре дугообразных элемента, формирующие верх короны, венчаются в центре частью круга диаметром 02 ширины белой полосы.

Государственный Флаг Республики Таджикистан поднимается:

на зданиях официальной резиденции Президента Республики Таджикистан, Маджлиси Оли Республики Таджикистан, Правительства Республики Таджикистан, судов Республики Таджикистан, органов исполнительной власти на местах (хукуматов), органов самоуправления в поселке и селе (джамоатов) - постоянно;

на здании, где проводятся сессии Маджлиси Оли Республики Таджикистан или сессии Маджлисов народных депутатов Горно-Бадахшанской автономной области, областных, городских, районных Маджлисов народных депутатов - на весь период собрания;

на зданиях министерств, государственных комитетов и ведомств, других государственных органов Республики Таджикистан, предприятий, учреждений и организаций, общественных объединений и организаций, на жилых домах - в определенные законом Республики Таджикистан праздничные и памятные дни;

на зданиях и средствах передвижения дипломатических и консульских представительств, а также на зданиях торговых учреждений Республики Таджикистан, находящихся за границей, на средствах передвижения, на которых в качестве официальных лиц находятся Президент Республики Таджикистан, Председатель Маджлиси Оли Республики Таджикистан, Премьер-министр Республики Таджикистан или другие лица, - в порядке, установляемом Правительством Республики Таджикистан; в помещениях для голосования - в дни выборов и референдумов;

в залах судебных заседаний судов Республики Таджикистан;

в воинских частях Республики Таджикистан- согласно воинским уставам;

на пограничных заставах и пропускных пунктах (таможнях) Государственной границы Республики Таджикистан;

по распоряжению Президента Республики Таджикистан, Президиума Маджлиси Оли Республики Таджикистан или Правительства Республики Таджикистан Государственный Флаг Республики Таджикистан может быть поднят также при церемониях и других торжественных мероприятиях, проводимых государственными органами.

Государственный Флаг Республики Таджикистан помещается в залах заседаний Президента Республики Таджикистан, Маджлиси Оли Республики Таджикистан, Правительства Республики Таджикистан, местных Маджлисов народных депутатов Республики Таджикистан, органов исполнительной власти на местах (хукуматов), а также в служебных кабинетах Президента Республики Таджикистан, Председателя Маджлиси Оли Республики Таджикистан, Премьер-министра Республики Таджикистан, председателей Горно-Бадахшанской автономной области, областей, г.Душанбе, городов, районов и комитетах, где происходит постоянный прием избирателей народными депутатами Республики Таджикистан.

Изображение Государственного Флага Республики Таджикистан может быть использовано постоянно в местах отдыха граждан, парках, аллеях, на жилых домах и других местах, а его изображение в декоративных целях в качестве государственного и национального символа таким образом, чтобы при этом не было проявлено неуважение к Государственному Флагу Республики Таджикистан.

Государственный Флаг Республики Таджикистан и его изображение, независимо от их размеров, всегда должны в точности соответствовать его цветному эталону и схематическому изображению, прилагаемым к настоящему Положению.(Прилагается к подлиннику). Лица, виновные в надругательстве над Государственным Флагом Республики Таджикистан, несут ответственность в соответствии с законом Республики Таджикистан.

Порядок изготовления Государственного Флага Республики Таджикистан утверждаются Правительством Республики Таджикистан.

Саидходжаева М.Н., к.ф.н.,
старший преподаватель кафедры таджикского и русского языков

МАСЪАЛАҲОИ МУБРАМИ МУНОСИБАТҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ВА ДИПЛОМАТИЯ

Санаи 28 октябри соли 2021 дар Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон конфронси байналмилалии илмӣ - амалӣ таҳти унвони “Масъалаҳои мубрами муносибатҳои байналмилалӣ ва дипломатия”, ҳамчунин, “Тоҷикистон ва кишварҳои Осиёи Марказӣ: самтҳои ҳамкорӣ ва дурнамои рушд” баргузор гардид.

Дар Конфронс намояндагони мақомоти давлатӣ, корпуси дипломатии муқими Тоҷикистон, олимон, омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва илмӣ, инчунин намояндагони созмонҳо ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ ширкат варзиданд.

Конфронс бо суханони ифтитоҳии муовини вазири корҳои хориҷӣ Шараф Шерализода ва мушовири калони бахши ёрдамчии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои робитаҳои хориҷӣ Маҳмадалӣ Раҷабиён оғоз ёфт. Дар рафти конфронс иштирокдорон дар бораи масъалаҳои мубрами муносибатҳои байналмилалӣ ва дипломатия, самтҳои ҳамкорӣ ва дурнамои рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва кишварҳои Осиёи Марказӣ, ҳамкорӣ бо созмонҳои байналмилалӣ, дарёфти ҷойгоҳи кишвар дар арсаи ҷаҳонӣ ва ҷанбаҳои гуногуни дипломатия сухан карданд.

Мавриди зикр аст, ки дар конфронси мазкур устодони донишкада Ҳошимов Ф., аз кафедраи ҷомеашиносӣ ва Ғайбуллоев К., аз кафедраи иқтисодиёти ҷаҳон ширкат варзида, бо маърӯзаҳои пурмуҳтаво баромад намуданд.

Хабарнигори “ИТ”

ТАЪСИРИ ҶАҲОНИШАВӢ БА РАВАНДҲОИ СИЁСИИ ТОҶИКИСТОН

Санаи 29 октябри соли 2021 дар Пажӯҳишгоҳи равандҳои сиёсӣ, дипломатӣ ва масоили ҷаҳонишавии Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти унвони «Таъсири ҷаҳонишавӣ ба равандҳои сиёсии Тоҷикистон» баҳри таҳлил намудани пай-омадҳои манфӣ ва мусбати равандҳои ҷаҳонишавӣ, инчунин дарёфти роҳҳои пешгирӣ аз татбиқи унсурҳои зараровари равандҳои ҷаҳонишавӣ конференсияи ҷумҳуриявӣ баргузор гашт.

Сараввал, ноиби ректор оид ба илм ва инноватсияи Академия идоракунии давлатӣ Амид Комилбек иброз дошт, ки раванди ҷаҳонишавӣ унсури ҷудонопазири ҷомеаи ҷаҳонӣ ба ҳисоб рафта, вобаста ба хусусиятҳои дар худ инъикосёфта ба шароити иқтисодӣ-иҷтимоӣ ва соҳаҳои мухталифи ҳаёти ҷамъиятии давлатҳои соҳибихтиёру мустақил ҳам таъсири мусбат ва ҳам манфӣ мерасонад.

Тоҷикистон ва халқи тоҷик дар гирдоби равандҳои ҷаҳонишавӣ тавассути кӯшишҳои хирадмандонаю пайгиронаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон тавонист унсурҳои муҳими давлатии худ, ба монанди забони давлатӣ, фарҳанги миллӣ ва ёдгориҳои таърихиро на танҳо ҳифз, балки ба ҷаҳониён муаррифӣ намояд.

Дар конференсия олимон, муҳаққиқони пажӯҳишгоҳҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, муассисаҳои таҳсилоти олии касбии дохили мамлакат ва намояндаҳои идораҳои давлатӣ иштирок намуданд.

Дар ҳамоиш иштирокчиён дар мавзӯъҳои «Паёмҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун сарчашмаи қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар раванди ҷаҳонишавӣ», «Ҳифзи мероси таърихию фарҳангӣ дар солҳои истиқлолияти давлатӣ», «Дискурси дипломатӣ дар раванди ҷаҳонишавӣ», «Таъсири ҷаҳонишавӣ ва ҳуқуқи инсон» сухан гуфтанд.

Дар конфронси мазкур устоди кафедраи ҷомеашиносӣ Ҳошимов Ф., дар мавзӯи “Масъалаҳои таъмини амнияти иттилоотии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити ҷаҳонишавӣ” баромад намуда, дар бораи усулу механизмҳои таъмини амнияти иттилоотӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ ба иштирокчиён маърӯзаи пурмуҳтаво кард .

ҶАМЪБАСТИ ОЗМУНҲОИ ҶУМҲУРИЯВӢ

Санаи 26 ноябр маросими қоизасупорӣ ба голибони даври шаҳрии озмунҳои ҷумҳуриявии «Илм - фурӯғи маърифат» ва «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» дар толори гимназияи №1-и шаҳри Хуҷанд баргузор гардид.

Дар вазъияти тантанавӣ ба 150 нафар ғолибони даври шаҳрии озмуни ҷумҳуриявии «Илм-фурӯғи маърифат» ва «Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст» мувофиқ ба ишғоли мақомҳояшон аз 500 то 1000 сомонӣ маблағҳои пулии Мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳри Хуҷанд тақдим карда шуд.

Аз ҷумла, ба донишҷӯёни Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ Ӯрунов Фирӯз барои ишғоли ҷойи сеюм дар даври шаҳрии озмуни ҷумҳуриявии "Фурӯғи субҳи доноӣ китоб аст" аз рӯи номинатсияи эҷоди назму наср ва ба Алиев Азизҷон барои ишғоли ҷойи сеюм дар даври шаҳрии озмуни ҷумҳуриявии "Илм – фурӯғи маърифат" аз рӯи номинатсияи технологияи итилоотӣ бо дипломи дараҷаи 3 ва ба ҳаҷми 500 сомонӣ маблағҳои пулӣ супорида шуд.

ДУРУД БАР ПАҲЛАВОНОНИ ТОҶИК!

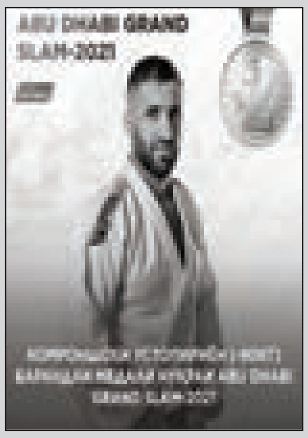

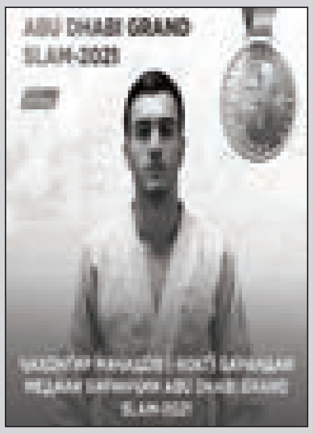

Хушхабар омад, ки Комроншоҳи гурд,
Дар Абу Зобӣ нишони нуқра бурд.
Темури хушпайкари олинажод,
Бо "бирингӣ" тоҷиконро карда шод.
Ҳам Ҷаҳонгир, он ҷавони покбоз,
Парчами моро расонда бар фароз,
Ифтихоре бар Ватан овардаанд,
Шодиҳо бар марду зан овардаанд.
Мо дуогӯем, Худо ёри шумо,
Дасти Ҳақ ҳар ҷо мададгори шумо.

Аъзам ХУҶАСТА

НАЗДИКШАВИИ АСТЕРОИД БА ЗАМИН

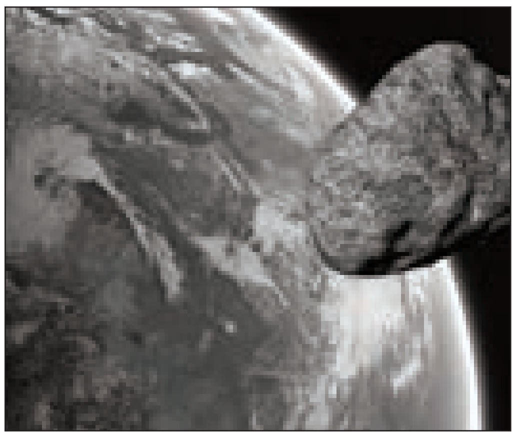

Астероиде ба андозаи манораи Эйфел ба сӯи Замин ҳаракат мекунад. Номи ин астероид "Нерей 4660" аст. Астероиди 4660 Нерей, ки тақрибан се маротиба аз майдони футбол калонтар аст, ҳамчун астероиди эҳтимолан хатарнок тасниф шудааст. Андозаи астероид 330 метр буда, аз 90% - и астероидҳо калон аст. «Нерей» 11 декабри соли 2021 аз наздӣ Замин аз масофаи наздикдатирини 0,026 воҳиди астрономӣ ё 3,9 миллион километр мегузарад, ки ин масофаи аз масофаи миёнаи байни Замину Моҳ 10 маротиба зиёд аст.

Мувофики ҳисобҳои NASA наздикшавии навбатии ин астероид ба Замин дар солҳои 2031 ва 2050 ба амал меояд.

Астероиди Нерей (4660) астероиди наздизаминӣ буда, ба гурӯҳи аполлонҳо дохил мешавад. Мадор (хатти ҳаракат) – и ин астероид сахт фишурдашуда мебошад. Аз ин сабаб ҳангоми ҳаракаташ дар атрофи Офтоб мадори сайёраҳои Замин ва Миррихро мебурад.

Ин астероид 28 феврали соли 1982 аз ҷониби астрономи амрикоӣ Элеанор Ҳелин дар расад-хонаи Паломари Иёлоти Муттаҳидаи Амрико кашф шудааст ва ба номи Нерей, худои юнонии бостонии унсури об ва баҳр номгузорӣ шудааст.

Астероид дар перигелии мадораш ба Замин ба масофаи қариб 496 ҳазор километр наздик мешавад (барои муқоиса:Моҳ дар масофаи тақрибан 363 ҳазор километр аз Замин воқеъ аст), дар нуқтаи афелий аз мадори Миррих берун мебарояд.

Астероид аксар вақт ба Замин наздик мешавад ва ҳаракати мадори он хеле бетартиб аст. Олимон ба ин боваранд, ки ба таҳаввулоти мадори астероид таъсири Замин сабаб аст. Чунин менамояд, ки чунин шакли мадорро астероиди Нерей, тақрибан 10 миллион сол пеш соҳиб шудааст.

Даври гардиши астероид дар атрофи Офтоб ба 1,82 сол баробар аст. Андозаи астероид ба 330 м ва суръати ҳаракаташ ба 23,6 км/с баробар аст. Масофаи перигелиаш (наздиктарин масофа ба Офтоб) ба 0,95 воҳиди астрономӣ (142 млн.км) ва масофаи афелиаш (дуртарин масофа ба Офтоб) ба 2,02 воҳиди астрономӣ (302 млн.км) баробар аст.

ФОРУМИ МИЛЛИИ МАШВАРАТӢ

19-уми ноябри соли ҷорӣ бо ташаббуси Вазорати маориф ва илм, ЮНИСЕФ ва маблаггузории Иттиҳоди Аврупо дар Китобхонаи миллии Тоҷикистон Форуми миллии машваратӣ зери унвони «Таҳияи харитаи роҳи миллии рақамикунонии соҳаи маориф дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» баргузор гардид, ки дар он намояндагони Дастгоҳи иҷроияи Президент, Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳбарият ва намояндагони вазорату кумитаҳо, шарикони рушд, бахши хусусию ҷамъиятӣ, ширкатҳои алоқаи мобилӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ, роҳбарони зерсохторҳои Вазорати маориф ва илм, сардорони раёсатҳо ва шуъбаҳои маорифи вилоят ва шаҳру ноҳияҳо, ректорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ, директорони муассисаҳои мақоми ҷумҳуриявидошта ва муассисаҳои хусусӣ иштирок намуданд.

Дар Форуми миллии машваратӣ аз Донишкадаи иқтисод ва савдои ДДТТ муовини директор оид ба илм ва робитаҳои байналмилалӣ Д.Мирпочоев, мудири шуъбаи робитаҳои байналмилалӣ С.Мухторов, мудири кафедраи математика ва технологияи информатсионӣ А.Ваххобов иштирок намуданд.

Хабарнигори "ИТ"

ПАДРУД ИНТЕРНЕТ – ДУРУД МЕТАВЕРС

Метаверс, ё Мета номи нави шабакаҳои иҷтимоии Интернет ва Фейсбук аст, ки бо низоми 3D (3 – андозаӣ) кор мекунад. Ин номро асосгузори Фейсбук - Марк Тсуккерберг аз филми фантастикии "Метагаллактика" ("Фаросӯ") гирифтааст, ки дар воқеъ ифодагари мазмун ва мундариҷаи ин падидаи нави фанноварист. Интернети маъмулии имрӯз, ки мо истифода мебарем, фарогири муҳити 2-андозаӣ мебошад.

Ба василаи Метаверс, ки гуфта мешавад, то соли 2024 ҷаҳонӣ гардад, шумо метавонед, дар маркази ҳодисҳои падидомада қарор бигиред. Ва боз бисёр аҷоибҳо...

Бо маром ҷойи экрани телевизорҳо, роёнаҳо ва телефонҳои дастиро экранҳои ҳассоси дар деворҳо насбшуда фаро мегиранд.

Ин навгонии фанноварӣ ҳамакнун ҳам вориди амал шудааст ва зуд бошад, ки ҷаҳонгир шавад.

Ба умеди хушии рӯзгори якояки Шумо!

ИҚТИСОД ВА ТИҶОРАТ

МУАССИС:
Донишкадаи иқтисод ва савдои Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон, шаҳри Хуҷанд, х. Исмоили Сомонӣ 169,
тел: (83422) 6-03-21

Сармушовир Абдулмаҷиди БОБОҶОНИЁН

Муҳаррир Нӯъмон РАҶАБЗОДА

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
Ҳомид ҲОШИМЗОДА, Шӯҳратҷон МАШОКИРОВ, Инъомҷон АМИНОВ, Далерҷон МИРПОЧОЕВ, Гулчеҳра АҲРОРОВА, Маъруф ҲАКИМЗОДА, Нодирҷон ҶАЛОЛОВ, Зокирҷон ШАРИПОВ, Галина КОМАРОВА, Абдумавлон АЗИМОВ

Веростор: КОМРОН

Ҳайати эҷодӣ:
Фаррух Турсунов, Саидқосим Мухторов, Муаззамбек Шогунбеков, Фаррух Камолов, Абдувалӣ Акбарзода, Мадина Бузурукова

Нишонии идора: шаҳри Хуҷанд, кӯчаи Аминҷон Шукӯҳӣ 2
тел: (83422)-6-18-60

Дастхатҳо ва суратҳо ба муаллифон баргардонида намешаванд

Моҳвора дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти №0405/РЗ аз 21.06.2016 сабти ном шудааст

Нашрия дар ЧСК "Набӣ Фахрӣ" чоп шудааст.

Фармоиши №____ Теъдоди н.